

De Verkeersbril
lespakket voor groep 1, 2 en 3 van het basisonderwijs

Ontwikkeling: Regio-coördinatie Verkeerseducatie Drenthe
Jaar van uitgave: 2011
Auteurs: Marja Derksen, Karin Pasjes en Geralda Vrieling

© Pion Verkeersadvies

Gebruik van informatie uit deze lesbrief in de provincie Drenthe, zowel schriftelijk als digitaal, is toegestaan met bronvermelding. Voor gebruik buiten de provincie Drenthe dient ,vooraf, schriftelijk toestemming gevraagd te worden aan de auteurs”

Inleiding

Verkeer moet je doen! Zittend op de stoel leer je geen verkeer. De verkeerslessen op de basisschool komen het best tot hun recht als het een combinatie is van oefenen in de praktijk om de geleerde verkeersregels toe te kunnen passen. Er zijn veel verkeersregels, ook de jongste kinderen van de basisschool moeten wegwijs gemaakt in het land van verkeersregels. Daarbij is het oefenen in het echte verkeer belangrijk!

Dit is voor de leerkracht niet altijd een eenvoudig gedeelte. Van leerkrachten wordt verwacht dat hij of zij met iedere methode slagvaardig aan het werk kan en dat hij of zij genoeg inspiratie heeft om de leerlingen ervaringsgericht verkeersonderwijs te geven. Een ander bijkomend aspect is het stukje tijd om een goede verkeersles (theorie en praktijk) in elkaar te zetten. Middels deze lesbrief heeft de leerkracht een aanvullende verkeersles te pakken met een goede balans tussen theorie en praktijk.

Kijk op een andere manier naar het verkeer.

De eerste stappen in het verkeer zal een kind met zijn ouders zetten, zij zijn als eerste verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. Kinderen ontwikkelen zich in een snel tempo en zullen diverse vervoersmiddelen stap voor stap gaan ontdekken. Van de eerste stappen, tot de loopauto, van de loopauto naar de driewieler en van de driewieler naar de fiets. Iedere nieuwe vaardigheid het leert vereist uiterste concentratie van het kind. Wanneer een kind leert fietsen zal het in eerste instantie alleen maar bezig zijn met het fietsen en neemt het de verkeerssituatie om zich heen niet op. Dit is een geleidelijk proces, hoe meer fietskilometers een kind maakt, hoe beter het kan reageren in en op het verkeer. In de lagere groepen komen de leerlingen veelal onder begeleiding naar school. In het gunstigste geval lopend of fietsend, anders op de achterbank van de auto. Het kind moet geleerd worden om naar het verkeer te kijken.

Kinderen zien van alles onderweg. Verkeerslichten, auto's, fietsers, maar ook een hond op de stoep kan ineens de aandacht trekken. Door de 'verkeersbril' op te zetten, proberen we op een andere manier naar het verkeer te kijken. Wat is belangrijk en wat niet?

Ouders en leerkrachten kunnen de kinderen daarbij helpen door verkeersaspecten aan te wijzen en te benoemen.

Vertel onderweg wat je ziet!

Middels deze lesbrief gaat u met uw leerlingen kijken naar de schoolomgeving. We beginnen met alles wat de leerlingen zien en maken dan met de leerlingen een scheiding in wat wel of niet belangrijk is in het verkeer.

De leerlingen gaan kijken, ervaren, luisteren naar elkaar en leren van elkaar. Wij wensen u veel plezier bij het uitvoeren van deze lesbrief!

Doelstellingen

In deze lesbrief komen er verschillende doelen aan de orde. Belangrijk doel tijdens het uitvoeren van de les is dat de leerlingen leren om gericht te kijken naar het verkeer. Ze gaan ontdekken wat er allemaal bij het verkeer hoort.

U gaat met de leerlingen proberen om:

- Gericht naar een situatie te kijken
- De verschillende aspecten van de verkeerssituatie te benoemen: fietspad, voetpad, weg, stoeprand, kruising, verkeersbord, verkeerslichten, etc.
- Te benoemen welke weggebruikers er zijn (voetganger, fietser, automobilist, etc.)
- Te tellen hoe lang het duurt voordat een auto/fietser/voetganger dichtbij gekomen is.
- Te tellen hoeveel auto's/ fietsers/ voetgangers er voorbij komen
- Te ontdekken welke rol de leerling zelf in deze situatie speelt
- Te leren om oogcontact te maken met de bestuurders die passeren

Verkeer is een bewegend systeem van samenwerking tussen alle weggebruikers, deze weggebruikers zijn mensen en mensen maken allemaal fouten.

Voor jonge kinderen is het verkeer complex. Zij zijn niet in staat om alles te overzien en de juiste beslissingen te nemen. Toch is het belangrijk dat zij hun ervaringen gaan opdoen in het verkeer. Nu nog onder begeleiding, zodat ze over een paar jaar goed toegerust zelf onderweg kunnen gaan.

Doelgroep:

Deze lesbrief is ontwikkeld voor de leerlingen van de groepen een tot en met drie van het basisonderwijs.

Materialen en opbouw van de les

Dit pakket bevat twee lessen die zo samengesteld zijn dat ze als aanvulling op de reguliere verkeerslessen gebruikt kunnen worden.

Les 1:

- Inleiding tot het project d.m.v. Een verhaal 'De verkeersbril van Sil'
- Foto's bekijken. Hoort dit bij het verkeer? Ja of nee?
- Alle leerlingen maken een eigen verkeersbril.

Les 2:

- Terugblik vorige les. Nogmaals de foto's benoemen.
- In de samengestelde groepjes onder leiding van leerkracht, verkeersouder buiten met de opdrachtenkaart.
- Werkblad. Welke foto hoort waar?

Extra onderdelen:

- Ouderbrief

Benodigde materialen:

Les 1

- Verhaal 'De verkeersbril van Sil'
- De foto's van de verkeersaspecten
- Voor elke leerling een kopie van de verkeersbril + een gekleurd papier om het op te plakken. (kiezen voor de optie 'losse bril' of de 'hoedvariant')

- Scharen en/of prikpenen
- lijm
- Bij de 'hoedvariant' een nietmachine

Les 2

- De foto's van de verkeersaspecten
- Per groepje een opdrachtenkaart
- Per leerling een werkblad
- Scharen
- lijm
- potloden

Extra voorbereiding les 2:

- Ouders benaderen die in les twee met een groepje leerlingen naar buiten willen.
- Een route vaststellen waar de groepjes langs gaan lopen.

Deze route moet natuurlijk niet te ver zijn.

Probeer een route uit te stippelen waarbij er zoveel mogelijk verkeersaspecten te zien zijn. Denk daarbij aan: stoep, stoeprand, fietspad, weg, voetgangersoversteekplaats, verkeerslichten, verkeersborden.

Les 1

Kringgesprek/klassengesprek:

Ga met de leerlingen een gesprek voeren over:

- Hoe de leerlingen naar school komen?
- Hoever ze van school wonen?
- Wat komen ze tegen onderweg?
- Waar moet je opletten als je onderweg bent?
- Wie er wel eens buiten op straat/stoep speelt?
- Waar moet je opletten als je buiten speelt?
- Wat kan er fout gaan als je niet oplet met het buiten spelen?
- Welke afspraken hebben ze gemaakt met papa/mama over het buiten spelen? (waar mogen ze komen, waar mag je fietsen en waar niet, etc?)
- Wat kunnen ze er nu aan doen om het buiten spelen zo veilig mogelijk te houden?
 - Op de stoep blijven
 - Stoeprand, Stop.
 - Goed uitkijken met oversteken. Hoe doe je dat ook al weer?
 - Je aan regels houden

Gedichtje 'De verkeersbril van Sil.'

Wat staat daar op de neus van Sil?
Het is een bril.

(naar de neus wijzen)
(met de handen twee rondjes maken voor de ogen)

Wat kan hij daar mee zien?

(handen open, opzij, vragende beweging)

Een auto en een vliegtuig.

(stuurbewegingen maken, armen wijd)

De stoep en ook de straat.

(met de hand naar beneden wijzen, waar stoep en straat zijn)

Het verkeerslicht dat op rood staat.

(een arm omhoog met de hand 'knipperbewegingen' maken)

Hij ziet mensen op de fiets.

(met de armen 'rondtrappen')

Met deze bril mis je niets.

(met de handen twee rondjes maken voor de ogen)

Hij ziet kinderen verstopper spelen.
In het verkeer moet je de weg samen delen.

(handen voor de ogen)
(gebaar maken van samen delen)

Wat staat daar op de neus van Sil?

(naar de neus wijzen)

Het is een VERKEERSBRIL

(met de handen twee rondjes maken voor de ogen)

Tijdens het gedichtje kunnen de leerlingen bijpassende bewegingen maken.

Op de website www.schoolopseef.nl staan ook verkeersliedjes vermeld met tekst, muzieknotatie en de mogelijkheid om het lied te luisteren. Ook is er van elk lied een karaoke-versie.

Het lied 'lopen in de groep' (kalender 2008, oktober) past goed bij deze les.

Maken van de 'verkeersbril'.

In bijlage 2 is de verkeersbril te vinden die de kinderen kunnen maken.
De bril is op twee manieren te maken. Als 'losse' bril en als hoed.

In het geval van de hoed is de rand te gebruiken voor het maken van een weg/
fietspad.

Les 2:

Kringgesprek/klassengesprek:

Als inleiding op de tweede les wordt er terug gevraagd naar het gedichtje van Sil.

- Wie kent het gedichtje nog?
- Wat kan je goed zien door de bril van Sil? Sommige dingen hebben met het verkeer te maken, andere dingen niet, Wie kan er nog dingen noemen van het verkeer?
- De foto's worden nog een keer getoond en de leerlingen geven aan wat bij het verkeer hoort.

Onder leiding van een ouder/ leerkracht gaan de leerlingen in groepjes naar buiten. Natuurlijk heeft iedereen zijn verkeersbril opgezet. Tussen het starten van de groepjes zit een x-aantal minuten. De groepjes lopen de afgesproken route en kijken door hun verkeersbril. Als de leerlingen 'iets zien van verkeer', wordt hier even bij stil gestaan.

Stoep:

- wat mag je hier? Lopen.
- Mag je hier ook steppen? Ja.
- Mag je hier ook fietsen? Nee.

Stoeprand:

- wat betekent een stoeprand? Stop.

Verkeersbord:

- waarom zijn er verkeersborden? Verkeer regelen.
- Wat voor bord is dit? Pas op-bord, je moet hier-bord, je mag hier niet-bord, kijk hier is-bord, voorrangsbord.
- Hoe kun je dat zien? Aan de vorm van het bord.

Verkeerslichten:

- Waarom staan hier verkeerslichten? Regelen wie er door mag gaan en wie even moet stoppen.
- Wat betekent de rode kleur? Je moet stoppen.
- Wat betekent de oranje kleur? Als het kan moet je stoppen, rem erop. Als het echt niet meer kan moet je doorgaan.
- Wat betekent de groene kleur? Je moet doorgaan.
- Hoef je bij groen niet meer op te letten? Ja, zeker wel, soms rijdt er iemand door rood!

Fietspad:

- Wat moet je hier? Fietsen.
- Mag je hier ook lopen? Als er een voetpad/stoep is niet, als deze er niet is mag dat wel. Maar uitkijken voor de fietsers natuurlijk.

Weg (rijbaan):

- Wie mogen er op de weg? Auto's, vrachtwagens, scooters en brommers (binnen bebouwde kom), motoren, etc.

Kruispunt:

- Van hoeveel kanten kan hier verkeer aankomen? Vier kanten.

Zebepad:

- Wat kun je hier doen? Veilig oversteken.

- Het andere verkeer moet je voor laten gaan, maar doen ze dat ook altijd? Nee. Wat moet je daarom altijd doen? Heel goed kijken of je ook echt voor mag gaan. Maak oogcontact met de bestuurder.

Richtingsborden:

- wat kun je daarop lezen? Waar je naar toe gaat als je de aangegeven kant opgaat.

Stop ergens op een veilige plek waar redelijk wat verkeer langs komt rijden.

- Tel de voertuigen die langs komen rijden.
- Hoe lang duurt het voordat een voertuig bij ons is aangekomen?

Dit vinden jonge kinderen heel moeilijk. Je kunt met de groep tellen hoeveel tellen het duurt voordat de auto/fiets/scooter/voetganger passeert. Een auto is er in een paar tellen, de voetganger doet er langer over. We gaan **niet** oversteken, maar vraag telkens van te voren of je zou kunnen oversteken. Stel achteraf vast of dat juist was of niet.

- De leerlingen moeten leren dat het heel belangrijk is om te weten of de ander jou ook gezien heeft. Laat de leerlingen zwaaien naar voorbijgangers. Wordt er terug gezwaaid, dan heeft de bestuurder/voetganger je gezien. Zwaaien ze niet terug? Waarschijnlijk ben je dan niet gezien.

Terug in de klas kunnen de leerlingen het werkblad gaan maken.

Op het internet zijn vele leuke werkbladen te vinden.

I.v.m. de auteursrechten kunnen we deze niet opnemen in deze lesbrief.

Het loont zeker de moeite om eens een kijkje te nemen.

Op www.schoolplaten.com staan een aantal mooie kleurplaten.

Used with permission. Schoolplaten.com

Tot slot

We hopen dat de lessen naar wens verlopen zijn en dat zowel de leerlingen als u de manier van werken prettig hebben ervaren in de combinatie van theorie en praktijk. Voor een ieder geldt: Verkeer leer je door te doen en samen moeten we leren in een wereld van verkeer! Bedankt dat u met onze lessen wilde werken.

Speciale dank aan Carlijn en Marel voor het helpen bij het maken van de foto's.

Bijlage 1: Opdrachtenkaart

Stoep:

- Wat mag je hier? Lopen.
- Mag je hier ook steppen? Ja.
- Mag je hier ook fietsen? Nee.

Stoeprand:

- Wat betekent een stoeprand? Stop.

Verkeersbord:

- Waarom zijn er verkeersborden? Verkeer regelen.
- Wat voor bord is dit? Pas op-bord, je moet hier-bord, je mag hier niet-bord, kijk hier is-bord, voorrangsbord.
- Hoe kun je dat zien? Aan de vorm van het bord.

Verkeerslichten:

- Waarom staan hier verkeerslichten? Regelen wie er door mag gaan en wie even moet stoppen.
- Wat betekent de rode kleur? Je moet stoppen.
- Wat betekent de oranje kleur? Als het kan moet je stoppen, rem erop. Als het echt niet meer kan moet je doorgaan.
- Wat betekent de groene kleur? Je moet doorgaan.
- Hoef je bij groen niet meer op te letten? Ja, zeker wel, soms rijdt er iemand door rood!

Fietspad:

- Wat moet je hier? Fietsen.
- Mag je hier ook lopen? Als er een voetpad/stoep is niet, als deze er niet is mag dat wel. Maar uitkijken voor de fietsers natuurlijk.

Weg (rijbaan):

- Wie mogen er op de weg? Auto's, vrachtwagens, scooters en brommers (binnen bebouwde kom), motoren, etc.

Kruispunt:

- Van hoeveel kanten kan hier verkeer aankomen? Vier kanten.

Zebepad:

- Wat kun je hier doen? Veilig oversteken.
- Het andere verkeer moet je voor laten gaan, maar doen ze dat ook altijd? Nee. Wat moet je daarom altijd doen? Heel goed kijken of je ook echt voor mag gaan. Maak oogcontact met de bestuurder.

Richtingsborden:

- wat kun je daarop lezen?
- Waar je naar toe gaat als je de aangegeven kant opgaat.

Stop ergens op een **veilige plek** waar redelijk wat verkeer langs komt rijden.

- Tel de voertuigen die langs komen rijden.
- Hoe lang duurt het voordat een voertuig bij ons is aangekomen?

Dit vinden jonge kinderen heel moeilijk. Je kunt met de groep tellen hoeveel tellen het duurt voordat de auto/fiets/scooter/voetganger passeert. Een auto is er in een paar tellen, de voetganger doet er langer over. We gaan **niet** oversteken maar vraag telkens van te voren of je zou kunnen oversteken. Stel achteraf vast of dat juist was of niet.

- De leerlingen moeten leren dat het heel belangrijk is om te weten of de ander je ook gezien heeft. Laat de leerlingen zwaaien naar voorbijgangers. Wordt er terug gezwaaid, dan heeft de

bestuurder/voetganger je gezien. Zwaaien ze niet terug?
Waarschijnlijk ben je niet gezien.

Bijlage 2: Ouderbrief 'verkeersbril'

Verkeer moet je doen!

Zittend op de stoel leer je geen verkeer. De verkeerslessen op de basisschool komen het best tot hun recht als het een combinatie is van oefenen in de praktijk om de geleerde verkeersregels toe te kunnen passen. Er zijn veel regels. Ook de jongste kinderen van de basisschool moeten wegwijs worden gemaakt in het land van verkeersregels. Daarbij is het oefenen in het echte verkeer belangrijk!

Kijk op een andere manier naar het verkeer.

De eerste stappen in het verkeer zal een kind met u, ouders, zetten, u bent als eerste verantwoordelijk voor de verkeersopvoeding van uw kind. Kinderen ontwikkelen zich in een snel tempo en zullen diverse vervoersmiddelen stap voor stap gaan ontdekken. Van de eerste stappen, tot de loopauto, van de loopauto naar de driewieler en van de driewieler naar de fiets. Iedere nieuwe vaardigheid dat uw kind leert vereist uiterste concentratie. Wanneer uw kind leert fietsen zal het in eerste instantie alleen maar bezig zijn met het fietsen en neemt het de verkeerssituatie om zich heen niet op. Dit is een geleidelijk proces, hoe meer fietskilometers uw kind maakt, hoe beter het kan reageren in en op het verkeer.

Uw kind heeft op school een 'verkeersbril' gemaakt. Met deze bril op heeft het gekeken naar de schoolomgeving.

We zijn begonnen met het benoemen van alles wat we zien en hebben daarna een scheiding gemaakt in wat wel of niet belangrijk is in het verkeer.

We moeten een kind leren om naar het verkeer te kijken.

Kinderen zien van alles onderweg. Verkeerslichten, auto's, fietsers, maar ook een hond op de stoep kan ineens de aandacht trekken. Door de 'verkeersbril' op te zetten, proberen we op een andere manier naar het verkeer te kijken. Wat is belangrijk en wat niet?

U, als ouders, en de leerkrachten van school kunnen de kinderen daarbij helpen door verkeersaspecten aan te wijzen en te benoemen.

Vertel onderweg wat je ziet!

